

Infància i Famílies en Contexts de Dificultats	2012/2013
Codi: 102582	
Crèdits: 6	

Titulació	Pla	Tipus	Curs	Semestre
2502443 Graduat en Psicologia	954 Graduat en Psicologia	OT	4	2

Professor de contacte

Nom: Maria Isabel Crespo García
 Correu electrònic: Isabel.Crespo@uab.cat

Utilització d'idiomes

Llengua vehicular majoritària: català (cat)
 Algun grup íntegre en anglès: No
 Algun grup íntegre en català: Sí
 Algun grup íntegre en espanyol: No

Prerequisits

No s'estableixen prerequisits oficials i/o coneixements necessaris per a seguir correctament l'assignatura.

Tot i que l'assignatura s'imparteix en Català, s'ofereixen facilitats per les persones que tenen dificultats (materials en castellà).

Objectius

En els últims temps s'ha produït una complexitat tant en les estructures familiars (l'aparició de famílies monoparentals, reconstituïdes,...) com en els contextos de dificultats (situació socioeconòmica, l'atur, precarietat,...). En aquesta assignatura s'abordaran les bases teòriques, des d'una perspectiva eco-sistèmica, que ens permeti analitzar i fer propostes d'intervenció per a aquestes complexitats, amb un èmfasi especial en les situacions de maltractaments intrafamiliars.

Per tot això, els objectius formatius seran els següents:

- a) Analitzar els contextos socials de dificultat per el desenvolupament humà.
- b) Introduir l'anàlisi de les dinàmiques familiars des d'una perspectiva eco-sistèmica.
- c) Conèixer els processos comunicatius i les seves dificultats principals
- d) Aplicar els coneixements adquirits per l'anàlisi de les situacions de maltractaments intrafamiliars.
- e) Donar a conèixer el rol del psicòleg en la intervenció psico-socio-educativa.

Competències

- Analitzar i interpretar els resultats de l'avaluació.
- Aplicar de manera crítica, reflexiva i creativa els coneixements, habilitats i valors adquirits.
- Comunicar-se eficaçment, fent ús dels mitjans apropiats (orals, escrits o audiovisuals), tenint en compte la diversitat i tots aquells elements que puguin facilitar o dificultar la comunicació.
- Distingir i relacionar els principis psicossocials del funcionament dels grups i de les organitzacions.
- Elaborar i redactar informes tècnics sobre els resultats de l'avaluació, la recerca o els serveis sol·licitats.
- Identificar i descriure els processos i les etapes del desenvolupament psicològic al llarg del cicle vital.

- Interactuar, mitjançant un treball en equip efectiu, amb els altres professionals implicats.
- Reconèixer el codi deontològic i actuar de manera ètica.
- Reconèixer la dimensió social de l'ésser humà, considerant els factors històrics i socioculturals que intervenen en la configuració psicològica humana.
- Treballar en equip.
- Utilitzar les eines adequades per a comunicar-se.

Resultats d'aprenentatge

1. Analitzar les interaccions al si dels grups familiars considerant la perspectiva generacional, de gènere i cultura.
2. Analitzar les relacions entre el sistema familiar i altres sistemes relacionats.
3. Aplicar de manera crítica, reflexiva i creativa els coneixements, habilitats i valors adquirits.
4. Aplicar els conceptes teòrics en l'anàlisi de casos.
5. Avaluar el possible impacte que tenen les avaluacions sobre les persones avaluades.
6. Fer propostes de millora dels processos comunicatius.
7. Fer propostes per millorar el treball en equip.
8. Identificar els elements de la comunicació funcional i disfuncional.
9. Identificar els elements que condicionen la comunicació i l'organització de les tasques.
10. Mostrar una disposició oberta i una actitud favorable a la cooperació.
11. Prestar especial atenció a l'edat i la identificació cultural de les persones a qui es dirigeixen els informes.
12. Proposar propostes de millora de les avaluacions esmentades.
13. Reconèixer el codi deontològic i actuar de manera ètica.
14. Reconèixer i analitzar els factors que configuren els processos i condicionen les etapes del desenvolupament individual i dels grups familiars.
15. Reconèixer i analitzar els mecanismes psicològics i socials per afrontar les tasques vitals segons les etapes i els processos del desenvolupament.
16. Relacionar els diferents factors sociohistoricoculturals que fan possible el desenvolupament en general, d'índole afectiva i de gènere.
17. Relacionar les dades amb l'enfocament teòric adoptat que permeti articular les dades obtingudes amb la intervenció que s'ha de dur a terme.
18. Treballar en equip.
19. Utilitzar el llenguatge i l'expressió adequats per a facilitar la comprensió dels informes per part dels destinataris.
20. Utilitzar les eines adequades per a comunicar-se.
21. Valorar els resultats d'un procés d'avaluació.

Continguts

Bloc Temàtic 1: Introducció

1. Necessitats de la infància
  - 1.1 Concepcions de la infància
  - 1.2 Necessitats de la infància
  - 1.3 Drets de la infància

Bloc Temàtic II:

2. Marc ecològic
  - 2.1 Enfocament ecològic: Factors de risc i protecció
  - 2.2 Vulnerabilitat i resiliència

3. La família com a sistema.

3.1 Aspectes estructurals i funcionals

3.2 Conjugalitat

3.3 Parentalitat

3.4 El vincle

Bloc Temàtic III:

4. Jocs familiars.

4.1 Jocs disfuncionals en les famílies

4.2 El maltracte com a relació

5. Maltractaments.

5.1 Tipologies

5.2 Característiques

5.3 Possibles explicacions

5.4 Conseqüències

5.5 Els sistemes de protecció a la infància i la coordinació professional

Metodologia

Aquesta assignatura té una estructura bàsica centrada en les activitats dirigides. Aquestes s'estructuren en tres modalitats:

- classes magistrals amb grup sencer on s'exposaràn els conceptes claus

- classes 1/4 on es treballara amb dos modalitats, a escollir per l'alumne:

- treball a l'aula: on a partir de casos es treballara l'entrevista des de la perspectiva sistèmica
- treball de camp: on es participarà en el projecte Shere Rom, un projecte d'intervenció socioeducativa en entorns en risc d'exclusió social, en els que podran treballar amb nens i nenes en el context real.

- classe 1/12 on els alumnes participaran en un cas clínic.

Les activitats supervisades consistiran en la supervisió dels treballs en grup i l'individual. Implica un seguiment de tot el procès formatiu i es faràn en petits grups.

Les activitats autònomes inclouen les lectures, l'estudi personal i aprofundiment en el contingut de l'assignatura, per a l'elaboració dels treballs d'avaluació.

Activitats formatives

Títol	Hores	ECTS	Resultats d'aprenentatge
Tipus: Dirigides			
Classes magistrals grup sencer, bloc 1 al 4	24	0,96	1, 2, 8, 9, 13, 16

grup 1/12: participació en una sessió clínica	4	0,16	1, 3, 4, 8, 9, 10, 11, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 20
grup 1/4: classes pràctiques d'aula o pràctiques de camp	8	0,32	1, 2, 3, 4, 8, 9, 10, 13, 14, 15, 16, 17, 19, 20
Tipus: Supervisades			
tutories en petit grup	22	0,88	1, 2, 3, 4, 7, 8, 9, 10, 11, 14, 16, 18, 19, 20, 21
Tipus: Autònomes			
Lectures, preparació i redacció dels treballs	90	3,6	1, 2, 3, 4, 5, 8, 10, 11, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 19, 21

Avaluació

Es necessari superar tots els treballs per aprovar l'assignatura. En cas contrari els alumnes poden fer un treball de reevaluació, en funció de l'evidència no superada.

Activitats d'avaluació

Títol	Pes	Hores	ECTS	Resultats d'aprenentatge
Evidència 1: treball en grup on els alumnes hauran d'aplicar els conceptes teòrics dels blocs 1 i 2 a l'anàlisi d'un cas.	30% de la nota final	0,5	0,02	1, 2, 3, 5, 11, 13, 15, 16, 17, 18, 19, 21
Evidència 2: treball en grup on els alumnes hauran d'aplicar els conceptes teòrics dels blocs 3 i 4 a l'anàlisi d'un cas.	40% de la nota final.	0,5	0,02	1, 2, 3, 4, 5, 6, 8, 9, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 19, 20, 21
Evidència 3: entrega individual: presentació de un treball de reflexió sobre el treball realitzat a l'aula o sobre el treball de camp (en funció de la modalitat escollida pel alumne).	20% de la nota final.	0,5	0,02	3, 4, 7, 10, 12, 13, 17, 20
Evidència 4: treball individual sobre la sessió clínica	10 %	0,5	0,02	3, 5, 6, 12, 17

Bibliografia

Bibliografia bàsica

Barudy, J. & Dantagnan, M. (2005). *Los buenos tratos a la infancia*. Gedisa.

Barudy, J. (1998): *El dolor invisible de la infancia*. Paidós.

Cirillo, S.; Di Blasio, P. (1991): *Niños maltratados*. Paidós.

Cyrulnik, B. (2001). *Los patitos feos*. Gedisa.

Linares, J. L. (2002). *Del abuso y otros desmanes*. Paidós

Falicov, C. J. (2007). El trabajo con inmigrantes transnacionales: Expandiendo los significados de Familia,

comunidad y cultura. *Family Process*, 46: 147-151

Walsh, F. (2005). Resiliencia familiar: un marco de trabajo para la práctica clínica. *Sistemas familiares*, 21: 76:96.

Watzlawick, P.; Beavin, J.H.; Jackson, D. (1967): *Teoría de la comunicación humana*. Herder.

Bibliografía adicional

Arruabarrena, M. I.; de Paúl, J. (1994): *Maltrato a los niños en la familia. Evaluación y tratamiento*. Pirámide

Campanini, A.; Luppi, F. (1991): *Servicio social y modelo sistémico*. Paidós.

Casas, F. (1998): *Infancia: perspectivas psicosociales*. Paidós

Cirillo, S. (1994): *El cambio en los contextos no terapeuticos*. Paidós.

Coletti, M.; Linares, J.L. (1997): *La intervención sistémica en los servicios sociales ante la familia multiproblemática*. Paidós.

De Paúl, J; Arruabarrena, M. I. (1996): *Manual de protección infantil*. Masson

Malacrea, M. (2000): *Trauma y reparación. El tratamiento del abuso sexual en la infancia*.. Paidós.

Minuchin, S. (1974): *Familias y terapia familiar*. Gedisa.

Ravazzola, M.C. (1997): *Historias infames: los maltratos en las relaciones*. Paidós

White, M.; Epston, D. (1993): *Medios narrativos para fines terapéuticos*. Paidós.

Enllaços Web:

Direcció General d'Atenció a la Infància i Adolescència. Departament de Benestar Social i Família.:

<http://www20.gencat.cat/portal/site/bsf/menuitem.c7a2fef9da184241e42a63a7b0c0e1a0/?vgnextoid=01831788d>.

Entitats en defensa dels drets dels menors:

DRARI (col.lectiu de juristes en defensa dels drets de la infància) -

<http://drari-col-lectiu-jurista-drets-infant.blogspot.com/>

Save of the Children - <http://www.savethechildren.es/homeB.php>

UNICEF - <http://www.unicef.es/>